

Asia: VN/2539/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Puolustusvoimien lausunto luonnoksesta Valtioneuvoston asetukseksi Hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisen periaatteista sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta VN/2539/202

Puolustusvoimat kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta asetuluonnoksesta. Asetuluonnoksen tavoitteena on selkeyttää työterveyshuollon tehtäviä ja vahvistaa sen vaikuttavuutta. Tavoitteet ovat mielestämme kannatettavia, luonnos korostaa ennakoivuutta, tarveharkintaa, tavoitteellisuutta sekä työnantajan roolia työterveyshuollon sisällön määrittelyssä.

Kokonaisuutena luonnos sisältää useita onnistuneita täsmennyksiä, mutta erityisesti terveystarkastusten jaottelu aiheuttaa mielestämme ristiriitoja suhteessa työterveyshuoltolain tavoitteisiin, aiempaan viranomaisohjaukseen ja työkyvyn tuen toimivaan kokonaisuuteen. Tämä heikentää asetuksen tavoittelemaa ennakoivaa otetta ja voi johtaa työkyvyttömyyden kustannusten kasvuun sekä työurien lyhenemiseen.

Keskeiset huolenaiheemme

Asetuluonnoksen 7 § jakaa terveystarkastukset velvoittaviin tarkastuksiin, jotka liittyvät terveyttä uhkaaviin tekijöihin ja työturvallisuuteen sekä vapaaehtoisiin tarkastuksiin, jotka liittyvät työkyvyn tukemiseen ja perustuvat erilliseen sopimiseen. Tämä jaottelu on arviomme mukaan ongelmallinen, koska se ei kata työterveyshuoltolain 1 § 3 momentin veloitetta tukea työntekijöiden työ- ja toimintakykyä ja siirtää työkyvyn tuen painopisteen sopimusperusteiseksi, vaikka työkyvyn arviointi on olennainen osa työterveyshuollon vaikuttavuutta. Tämä on mielestämme ristiriidassa viime vuosien lainsäädännön ja ohjauksen kanssa (mm. Sairausvakuutuslain muutos 2012, HTTHK-asetus 708/2013, Työterveys2025-periaatepäätös). Työkyvyn tukeminen on keskeinen osa

työterveyshuollon tehtävää. Ehdotettu jaottelu voi arviomme mukaan heikentää varhaisen tuen toteutumista, pirstoa työterveyshuollon, muun terveydenhuollon yhteistyötä sekä heikentää TyöOte-toimintamallin toimivuutta. Velvoittavan ja vapaaehtoisen palvelun rajanveto ei ole yksiselitteinen. Ilman ministeriön tarkempaa ohjausta on riskinä palvelujen sisältö vaihtelu merkittävästi eri palveluntuottajien välillä sekä työnantajien ja työterveyshuollon välisen sopimisen muuttuminen epäselvemmäksi.

Yksityiskohtaisempia kommenttejamme

3 § Työterveyshuollon toimintatapa ja sopimus:

Erottelu lakisääteisen työterveyshuollon ja sairaanhoidon välillä on kannatettava ja lisää läpinäkyvyyttä. Kuitenkin lakisääteisen minimitason määrittely on välttämätöntä. Muutos vaatii mielestämme pidemmän siirtymäajan (ehdotus vähintään 2 vuotta), jotta tietojärjestelmät ja sopimusmallit voidaan päivittää.

5 § Laadun ja vaikuttavuuden seuranta

Julkinen suunnitelma laadusta ja vaikuttavuudesta on hyvä uudistus. Jotta seuranta olisi yhdenmukaista: tarvitaan valtakunnallisesti suositeltuja mittareita sekä on huomioitava, että työterveyshuollon vaikuttavuus syntyy työterveysyhteistyössä, ei yksin palveluntuottajan toiminnasta.

6 § Työpaikkaselvitys

Mahdollisuus toteuttaa selvitys tarkoituksenmukaisin menetelmin, myös etänä, on perusteltu ja nykyaikainen. Tämä mahdollistaa resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen.

7 § Terveystarkastukset

Kuten edellä todettu, jaottelu velvoittaviin ja vapaaehtoiisiin tarkastuksiin on keskeinen ongelmakohta. Ehdotamme jatkopohdintaa, jossa tunnistetaan tilanteet, joissa työkykyyn liittyvät tarkastukset tulisi sisällyttää velvoittaviin toimintoihin, mahdollisuutta korottaa korvaustasoa työnantajille tilanteissa, joissa työkyvyn arviointi palvelee laajempia yhteiskunnallisia tavoitteita.

8 § Työkyvyn tuki ja kuntoutukseen ohjaaminen

Pykälä korostaa työpaikan sisäisten toimien ensisijaisuutta, mikä on perusteltua. TyöOte-toimintamallin huomioiminen vaatii selkeytystä. Työterveyshuollon tulee voida ottaa kantaa työkykyyn myös silloin, kun kokonaishoitovastuu säilyy julkisessa terveydenhuollossa.

Kokonaisuutena asetusluonnos sisältää Puolustusvoimien arvion mukaan useita hyviä ja tarpeellisia täsmennyksiä, mutta terveystarkastusten uusi jaottelu muodostaa riskin työkyvyn tuen kokonaisuudelle. Jotta asetuksen tavoitteet – ennakoivuus, vaikuttavuus ja työurien tukeminen – toteutuvat, jaottelua tulee tarkentaa ja ohjeistusta vahvistaa. Lisäksi voimaantulolle tarvitaan mielestämme pidempi siirtymäaika.

Norbäck Kaisu

Puolustusvoimat - Norbäck Kaisu työterveyshuollon ylilääkäri PV SOTLK